



ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl samosoudkyně Mgr. Janou Komínkovou ve věci

žalobce: nezl. A. P., narozen X,
zastoupen matkou J. P., nar. X,
oba bytem X

proti

žalovanému: Ministerstvo práce a sociálních věcí,
se sídlem Na Poříčním právu 376/1, 128 00, Praha 2,

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 10. 2024, č. j. MPSV-2024/218619-914,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 10. 2024, č. j. MPSV-2024/218619-914 se zrušuje a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce se žalobou domáhal zrušení výše označeného rozhodnutí žalovaného, kterým bylo k odvolání žalobce částečně změněno rozhodnutí Úřadu práce České republiky - krajské pobočky v Plzni ze dne 25.06.2024, č. j. 58143/2024/PPA, kterým rozhodl snížit příspěvek na péči podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, z 13 900 Kč na 6 600 Kč měsíčně od července 2024 a po změně v odvolacím řízení na 7.400,- Kč. Ve zbytku žalovaný rozhodnutí úřadu práce potvrdil.

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K..

2. Žalobce prostřednictvím své zákonné zástupkyně v žalobě namítal, že podle výroku a odůvodnění posudku PK MPSV ze dne 23. 9. 2024 nejde o osobu do 18 let věku, která se podle § 8 odst. 1 písm. d) nebo c) zákona č. 108/2006 Sb. považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni IV nebo III. Jde o osobu do 18 let věku, která se podle § 8 odst. 1 písm. b) zákona č. 108/2006 Sb. považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II (středně těžká závislost). PK MPSV učinila tento závěr, aniž by podrobněji zkoumala zdravotní stav žalobce. Na jednání nebyl přizván, takže si komise nemohla učinit odpovídající představu o jeho zdravotním postižení. K tomu žalobce navrhl svůj účastnický výsledek.
3. Žalobce uvedl, že trpí ADHD, lehkou mentální retardací vyžadující pozornost, dyslálií, epilepsií, tuberosní sklerózou, motorickou neobratností, astma bronchiale, astigmatismem, strabismem, pozitivní perinatální anamnézou. Jedná se o vrozenou a trvalou neurobiologickou poruchu s poruchou komunikace a orientace. V péči pedopsychiatrie je od jednoho roku věku. Je v péči řady dalších odborníků - psychologie, neurologie, alergologie, logopedie, oční ambulance, respirační poradny, rehabilitace, SPC pro děti s mentálním postižením. Navštěvuje 2. třídu základní školy speciální v X ulici v X, kde má k dispozici asistenta. Dle odborných lékařů potřebuje žalobce trvalou pomoc či dohled druhé osoby. Posudkovým zhodnocením PK MPSV bylo stanoveno, že žalobce potřebuje pomoc při zvládání pěti základních životních potřeb - orientace, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, péče o zdraví a osobní aktivity. Podle žalobce však uvedené skutečnosti mu neumožňují kromě již uznaných základních životních potřeb zvládat pravidelně, spolehlivě a v přijatelném standardu dle vyhlášky č. 505/2006 Sb. a zákona č. 108/2006 Sb., v platném znění, také potřeby mobilita, komunikace, stravování a výkon fyziologické potřeby. Napadené rozhodnutí, resp. posudkový závěr, postrádá podle žalobce dostatečnou reflexi závažných podkladů (lékařské zprávy ošetřujících lékařů, zpráva z klinického psychologického vyšetření, sociální šetření), čímž je rozhodnutí vydáno v rozporu s § 3 zák. č. 500/2004 Sb., v platném znění, kdy nebyl stav věci zjištěn tak, aby o něm nebyly důvodné pochybnosti.
4. Schopnost osoby zvládat základní životní potřeby se pro účely stanovení stupně závislosti hodnotí podle aktivit, které jsou pro jednotlivé základní životní potřeby vymezeny v příloze č. 1 k vyhlášce č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů. U osob do 18 let věku se při hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřeby podle ustanovení § 9 odst. 1 a při hodnocení potřeby mimořádné péče porovnává rozsah, intenzita a náročnost péče, kterou je třeba věnovat zdravé fyzické osobě téhož věku. Podle žalobce došlo k porušení ustanovení § 2a vyhlášky č. 505/2006 Sb., které vymezuje rozsah posuzování jednotlivých základních životních potřeb, a podle něhož pokud osoba není schopna z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu zvládat **alespoň jednu z aktivit**, která je pro schopnost zvládat základní životní potřebu vymezena v příloze č. 1 k této vyhlášce, **není schopna základní životní potřebu zvládat**, a to bez ohledu na příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Žalovaný podle žalobce v napadeném rozhodnutí uvedl, které diagnózy obvykle vedou k nezvládnutí základních životních potřeb a jaké pomůcky někdy pomohou tyto základní životní potřeby zvládat. Na namítané tedy reagoval velmi obecně a nijak se nevypořádal s tím, zdali namítané skutečnosti vedou nebo nevedou k možnosti zvládat základní životní potřeby. Jeví se podle žalobce také, že mohl být porušen § 2 odst. 4 téhož zákona, protože dochází k nedůvodným rozdílům při vymezování skutkově shodné situace. Nebyl dostatečně zjištěn skutkový stav.

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

5. Základní životní potřeba mobilita je vymezena i aktivitami, které žalobce neovládá, a to body 4. (pohybovat se chůzí krok za krokem, popřípadě i s přerušováním zastávkami, v bytě a běžném terénu v dosahu alespoň 200 m, a to i po nerovném povrchu), 6. (chůzi po schodech v rozsahu jednoho patra směrem nahoru i dolů) a 7. (nastupovat a vystupovat z dopravních prostředků včetně bariérových, a používat je): Podle žalobce z odborných lékařských zpráv, sociálního šetření a odvolání vyplývá, že žalobce je motoricky neobratný, má špatnou stabilitu, snadno upadne, zakopává. Nezvládá samostatně chůzi krok za krokem, popřípadě i s přerušováním zastávkami, v běžném terénu v dosahu alespoň 200 m, nerovnosti terénu mu dělají velké potíže, matka ho musí při chůzi držet za ruku a upozorňovat na překážky. Nezvládá bez dopomoci chůzi po schodech v rozsahu jednoho patra směrem nahoru i dolů. Samostatně není schopen cestovat dopravními prostředky, zvláště nastupovat a vystupovat, v případě, kdy není dopravní spoj bezbariérový, leze do vozu po čtyřech.
6. Dále podle žalobce z odborných lékařských zpráv, sociálního šetření a odvolání vyplývá, že není schopen se vyjadřovat srozumitelně mluvenou řečí a dorozumět se jejím prostřednictvím s jinými osobami v rozsahu běžné slovní zásoby odpovídající věku - řeč - je dyslalická, hůře srozumitelná, disponuje omezenou slovní zásobou, musí se s ním jednat, jako by byl věkově mladší, komunikaci přizpůsobit. Když mu matka nerozumí, zlobí se a fyzicky napadá své okolí. Nedokáže vytvářet rukou psanou krátkou zprávu, nenaučil se ještě psát. Vzhledem k charakteru onemocnění nechápe spolehlivě obsah přijímaných a sdělovaných zpráv, nedokáže vždy porozumět všeobecně používaným základním obrazovým symbolům a zvukovým signálům. Žalobce tedy nezvládá aktivity pod body 1. (vyjadřovat se srozumitelně mluvenou řečí a dorozumět se jejím prostřednictvím s jinými osobami v rozsahu běžné slovní zásoby odpovídající věku a sociálnímu postavení), 2. (chápat obsah přijímaných a sdělovaných zpráv), 3. vytvářet rukou psanou krátkou zprávu, 4. (porozumět všeobecně používaným základním obrazovým symbolům a zvukovým signálům), 5. (používat běžné komunikační prostředky).
7. Podle žalobce z odborných lékařských zpráv, sociálního šetření a odvolání vyplývá, že není schopen nalít nápoj, rozdělit stravu na menší kousky a naservírovat ji. Naporcované jídlo zvládne jíst neobratně vidličkou, lžící se sám ale nenají, musí být krmen (polévka, omáčka). Nápoje pije z netekoucího hrnečku, z normálního by se polil. Na místo konzumace přenáší pouze jídlo, které nemůže vylít nebo vysypat, ostatní přenáší matka. Nezvládne minimálně aktivity 2 (nalít nápoj), 3 (rozdělit stravu na menší kousky a naservírovat ji), 4 (najíst se a napít) a 7 (přemístit nápoj a stravu na místo konzumace).
8. Podle žalobce z odborných lékařských zpráv, sociálního šetření a odvolání vyplývá, že má potíže včas používat WC, dochází k úniku moči i stolice. Není schopen samostatně provádět očistu. Po použití toalety se sám neoblékne. Bez dopomoci druhé osoby tedy syn samostatně nezvládne minimálně aktivity 1 (včas používat WC) a 4 (provést očistu).
9. Žalovaný ve vyjádření k žalobě navrhl její zamítnutí s tím, že mimořádnou péčí se rozumí péče, která svým rozsahem, intenzitou nebo náročností podstatně přesahuje péči poskytovanou zdravé osobě téhož věku. Z důvodu konce platnosti lékařského posudku ke dni 01. 03. 2024 bylo zahájeno řízení před správním orgánem prvního stupně. Institut posuzování zdravotního stavu, (dále jen „IPZS“) vypracoval dne 06. 2024 posudek o zdravotním stavu se závěrem, že v případě žalobce jde o osobu do 18 let věku, která se podle § 8 odst. 1 písm. b) zákona č. 108/2006 Sb., považuje za závislou na pomoci jiné fyzické

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

osoby ve stupni II (středně těžká závislost). Z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat čtyři nebo pět základních životních potřeb a vyžaduje každodenní mimořádnou péči jiné fyzické osoby. Celkem nezvládá pět základních životních potřeb: **orientace, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, péče o zdraví a osobní aktivity**. Datum vzniku 02. 03. 2024, platnost je do 02. 02. 2029.

10. Dle vyjádření žalovaného PK MPSV uvedla, že podle doložené zdravotní dokumentace byl u žalobce zjištěn dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, jehož příčinou je lehká mentální retardace s poruchami chování, dyslálie, opožděný vývoj řeči, porucha pozornosti s hyperaktivitou, motorická neobratnost v komorbiditě s epilepsií a tuberózní skleróza (geneticky potvrzena). Dle doložené zprávy praktické lékařky je chování žalobce narušené, má projevy poruchy pozornosti s hyperaktivitou a psychomotorický neklid. Dále je u žalobce doložena impulzivita a agresivní reakce. Komunikace žalobce je narušena, s okolím komunikuje dle nálady. Doložena je porucha řeči. Žalobce není orientovaný, jeho paměť je narušena, intelekt je snížený, doložena je lehká mentální retardace, obezita a atypický tvar Ibi. Ostatní je u žalobce v normě, horní i dolní končetiny a také páteř jsou bez patologického nálezu. Stoj a chůzi zvládá žalobce samostatně, motoricky je neobratný, zakopává a do schodů jde s oporou. Dle doložené zprávy dětské a dorostové psychiatrie je žalobce emočně přiměřený, lehce úzkostný, senzitivní se sníženou frustrační tolerancí, náladu má stabilní, oční kontakt navozuje dobře, v projevu dominuje psychomotorický neklid, impulzivita, sociální nejistota s tendencí k šaškování. Dále provokování se snahou si udržovat pozornost, řeč je dyslalická, srozumitelná, soustředí se krátce, doložena je snadná unavitelnost centrálního nervového systému. Žalobce spolupracuje v rámci snížených rozumových schopností, aktuálně bez agresivních projevů. Žalobce je obézní a motoricky neobratný. Žalobce má ve škole individuální vzdělávací plán a má asistenta pedagoga. Doma je u žalobce problémovější chování, má záchvaty vzteku, nejčastěji pokud je mu zakázán mobil. Dle doloženého klinicko-psychologického vyšetření je doložena lehká mentální retardace CQ 57, verbální schopnosti jsou VQ 64, performanční schopnosti jsou PQ 52 a epilepsie. Dle doloženého neurologického vyšetření má žalobce záchvaty zahledění, vsedě, nevnímá, během dne pospává.
11. V doloženém sociálním šetření je podle žalovaného uvedeno, že žalobce má brýle, které odmítá nosit, slyší dobře, není orientovaný časem a mimo bydliště je nutný doprovod. Žalobce mívá zuřivé záchvaty a projevy agrese, je neschopen správného vrstvení, při oblékání nespolupracuje, mytí celého těla je v kompetenci matky, nespolupracuje, křičí, pere se, běžnou denní hygienu odmítá provádět, léky podává matka, dochází na logopedii, s lékaři nespolupracuje. Žalobce s obtížemi navazuje vztahy s vrstevníky, kroužky ve škole nemá, maluje, používá mobilní telefon, je nevyzpytatelný. Žalobce navštěvuje Speciální základní školu a žije s rodiči a sestrou v bytě 2+1.
12. Podle žalovaného v napadeném rozhodnutí a posudku PK MPSV je uvedeno, že k neschopnosti zvládnout **základní životní potřebu mobilitu** mohou vést těžká postižení až úplná ztráta funkce obou dolních končetin na podkladě vrozených nebo získaných vad bez ohledu na etiologii. Plegie znamená, že není přítomna motorická ani sensorická funkce, případně je zachována nekompletní sensorická funkce, svalová síla 0 až 1. Minimálně těžká paréza (svalová síla 2) by měla být prokázána obvykle na dvou končetinách. Osoba bývá pro své zdravotní postižení zpravidla odkázána na použití invalidního vozíku. Z interních onemocnění mohou k neschopnosti mobility vést těžká (terminální) stadia onemocnění, při kterých fyzická osoba pozbývá schopnost samostatného života, například globální srdeční

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

nebo dechová nedostatečnost, v případech seniorů těžká sarkopenie. Za potřebu pomoci nebo dohledu druhé osoby při mobilitě nelze považovat doprovod při vycházce z důvodu zvýšení bezpečnosti pro běžné riziko pádu seniora nebo k zvýšení bezpečnosti dítěte v hromadné dopravě a silničním provozu. Ve vyjádření k žalobě k tomuto žalovaný doplnil, že v doloženém sociálním šetření je uvedeno, že žalobce se v bytě pohybuje, v běžném terénu ujde 200 metrů, drží se matky za ruku, schody zdolá za ruku, nepoužívá žádné kompenzační pomůcky. Mimo bydliště je nutný doprovod, což bylo zohledněno v základní životní potřebě orientaci.

13. Podle žalovaného v napadeném rozhodnutí a posudku PK MPSV je uvedeno, že za neschopnost zvládnout **základní životní potřebu komunikace** lze považovat například stav, kdy osoba není schopna řádně vytvářet smysluplné mluvené a písemné zprávy a hovořit srozumitelnou řečí ani za použití pomůcek (sluchadel nebo brýlí). Dále pochopit obsah přijímaných a sdělovaných zpráv a dorozumívat se v rozsahu běžné slovní zásoby odpovídající jejímu věku a sociálnímu postavení. Za neschopnost zvládnout základní životní potřebu komunikaci lze považovat stavy s obrnou obou vratných nervů, tracheostomií, kanylonosičství s následnými poruchami fonace (řeči) a komunikace působícími poruchy porozumění a dorozumění. Za neschopnost slovní komunikace v přijatelném standardu se považuje komunikace jícnovým hlasem nebo pomocí elektrolaryngu. Neschopnost komunikace mohou způsobit též nervosvalová postižení takového stupně, kdy stav vede k těžké poruše artikulace s nesrozumitelnou řečí. K neschopnosti zvládnout základní životní potřebu komunikace může vést praktická a úplná nevidomost obou očí (neschopnost produkovat psanou zprávu), praktická a úplná hluchota (neschopnost dorozumět se mluvenou řečí) a těžké formy hluchoslepoty. Ve vyjádření k žalobě k tomuto žalovaný doplnil, že **oproti původnímu posouzení není uznána základní životní potřeba komunikace. Podle sociálního šetření je vyjadřování žalobce přiměřené, někdy má stavy, kdy mu není vůbec rozumět, sdělovanému rozumí, psát se teprve učí, mobilní telefon obslouží bez potíží. Základní komunikace je žalobce schopen.**
14. Podle žalovaného v napadeném rozhodnutí a posudku PK MPSV je uvedeno, že k neschopnosti zvládat **základní životní potřebu stravování** může dojít například při anatomické nebo funkční ztrátě obou horních končetin nebo anatomické ztrátě podstatných částí obou horních končetin s nemožností využít protézu k uchopení věcí, při ztrátě úchopové schopnosti obou rukou, při praktické a úplné nevidomosti obou očí a také při těžkých duševních poruchách, spojených se sociální dezintegrací, kdy jsou narušeny stravovací stereotypy. Ve vyjádření k žalobě k tomuto žalovaný doplnil, že **oproti původnímu posouzení není uznána základní životní potřeba stravování. Podle sociálního šetření se žalobce připravené naporcované stravy nají pomocí vidličky, nápoje pije z netekoucího hrnku, o jídlo a pití si řekne, polévkou jej krmí matka, dietní režim nemá. U žalobce se nejedná o praktickou či úplnou nevidomosti obou očí nebo těžké duševní poruchy ani závažné poruchy funkce obou horních končetin, které by objektivně bránily schopnost zvládnout stravování.**
15. Podle žalovaného v napadeném rozhodnutí a posudku PK MPSV je uvedeno, že k neschopnosti zvládat zvládnout základní životní potřebu **výkon fyziologické potřeby** může dále dojít při anatomické nebo funkční ztrátě úchopové schopnosti obou rukou (osoba není schopna provést očistu). Dále při anatomické či funkční ztrátě jedné nebo obou dolních končetin a také při těžkém duševním onemocnění spojeném se sociální dezintegrací. Ve vyjádření k žalobě k tomuto žalovaný doplnil, že **u žalobce se nejedná o těžké funkční poruchy horních či dolních končetin, ani nebylo prokázáno těžké postižení intelektu.**

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

16. Žalovaný ve svém vyjádření poukázal na ustanovení § 16a odst. 5 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, komise příslušná k posouzení zdravotního stavu může určit, v kterých případech je přítomnost posuzované fyzické osoby při tomto posouzení potřebná. Přítomnost posuzované fyzické osoby není nezbytná, pokud je zdravotní stav dostatečně doložen lékařskými zprávami, tj. lékařské zprávy jsou aktuální a podkladová dokumentace kompletní. V takovém případě je zdravotní stav posuzované fyzické osoby dostatečně objektivizován, přítomnost posuzované fyzické osoby by nepřinesla nová zjištění o zdravotním stavu a měla by pouze orientační charakter. PK MPSV konstatovala, že podkladová dokumentace je dostatečná pro projednání věci bez osobní účasti účastníka řízení a jeho zákonného zástupce.
17. O věci samé bylo rozhodnuto bez jednání podle § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen s.ř.s.).
18. Žalobu soud shledal důvodnou.
19. Především byla shledána důvodnou námitka žalobce, že v odůvodnění napadeného rozhodnutí se žalovaný nevypořádal s námitkami žalobce ohledně nezvládání sporných základních životních potřeb. Soud se ztotožnil s žalobcem v závěru, že je odůvodnění obecné, nedostatečně konkretizované na konkrétní zdravotní stav vč. projevů chování žalobce. Z výše shrnutého obsahu napadeného rozhodnutí, které aprobovalo závěry z posudku Posudkové komise MPSV je zřejmé, že odůvodnění nesplňuje požadavky ust. § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, podle něhož „v odůvodnění se uvedou důvody výroku nebo výroků rozhodnutí, podklady pro jeho vydání, úvahy, kterými se správní orgán řídil při jejich hodnocení a při výkladu právních předpisů, a informace o tom, jak se správní orgán vypořádal s návrhy a námitkami účastníků a s jejich vyjádřením k podkladům rozhodnutí.“ Posudková komise MPSV ani následně žalovaný v žalobou napadeném rozhodnutí se s námitkami žalobce podanými prostřednictvím jeho zákonné zástupkyně vůbec nezabývaly. První konkretizace závěrů posudku na projevené schopnosti žalobce je obsažena teprve ve vyjádření k žalobě (výše tučně zvýrazněno), avšak tento postup nelze akceptovat, neboť rozhodující je přezkoumatelnost důvodů v napadeném rozhodnutí, a nelze ji nahradit dodatečnými novými argumenty teprve v žalobním řízení. Napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů.
20. Soud považuje dále za potřebné uvést, že ani dodatečná argumentace obsažená ve vyjádření k žalobě neobstojí minimálně v otázkách, zda žalobce vyžaduje mimořádnou péči při zvládání základních životních potřeb stravování a výkon fyziologické potřeby: podle žalobce se není schopen najíst lžící bez polévání, totéž platí o pití, nedoběhne včas na WC a neprovede očistu. Posudková komise k těmto potřebám pouze uvedla, že žalobce netrpí takovým duševním nebo tělesným postižením, aby tyto aktivity nezvládl. Toto odůvodnění neobstojí ve vztahu k tvrzení žalobce. Dle názoru soudu je skutečné schopnosti žalobce v tomto směru nutno ověřit upřesněním skutkového zjištění (např. u žalobce prostřednictvím doplněného sociálního šetření, nebo dotazem na asistenta žalobce ve škole, pokud se tam žalobce i stravuje). Je možné provést také zjišťovací prohlídku posudkovým lékařem. Soud tím přisvědčil i žalobní námitce na nedostatečné skutkové zjištění ve smyslu ust. § 3 správního řádu a zrušil napadené rozhodnutí podle § 76 odst. 1 písm. b) s.ř.s.
21. S ohledem na veškeré výše uvedené skutečnosti soud shledal žalobu důvodnou, a proto napadené rozhodnutí zrušil podle § 76 odst. 1 písm. a), b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Zároveň soud zavázal žalovaného výše uvedeným právním názorem.

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

22. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s. ř. s., kdy by na náhradu nákladů řízení měl právo žalobce, jenž měl ve věci plný úspěch. Žalobci však žádné náklady řízení nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly, ani nepožadoval jakoukoli jejich náhradu, proto nebyla náhrada nákladů žádnému z účastníků řízení přiznána.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat do dvou týdnů po jeho doručení kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu se sídlem Moravské náměstí 6, 657 40 Brno, který o kasační stížnosti rozhoduje. Lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u Krajského soudu v Plzni. Jestliže kasační stížnost ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost. (§ 12 odst. 1, § 102, § 104a, § 106 odst. 2 a 4 s. ř. s.).

Plzeň 14. února 2025

Mgr. Jana Komínková v.r.
samosoudkyně